

ki jih srečamo tudi med samim besedilom in ne le na koncu, v narečnem slovarju. Ob branju tega zbornika se človek lahko navduši za nadaljevanje raziskovanja, lahko pa mu knjiga vsaj delno poteši željo po poznavanju okolja, ki ga predstavlja.

Milan Pregelj

Eva Masel, Johann Strutz: *INTERCULTURALITÀ. Una bibliografia per Alpe-Adria. Letteratura a nord-est 2.* Trieste, Alcione Edizioni, 1996, 264 strani

V času nastajanja "nove" Evrope, torej v času tesnejšega povezovanja držav znotraj Evropske zveze, se velikokrat omenja interkulturalnost, in to v povezavi s pojmi, kot so bi- ali multikulturalnost oziroma dvo- ali večkulturalnost, bi- ali plurilingvizem oziroma dvo- ali večjezičnost ipd. V čem je specifičnost tega pojma, če ga primerjamo z ostalimi, bolj uveljavljenimi termini?

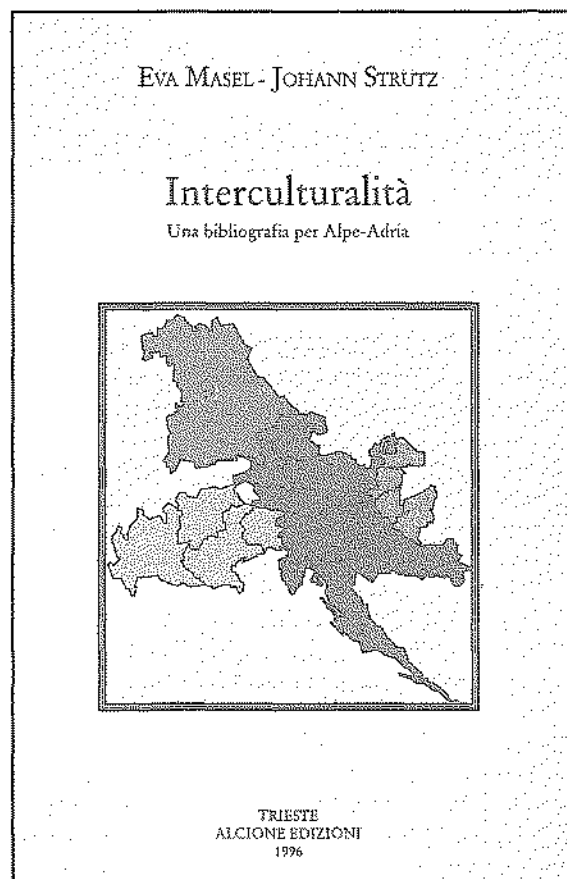
S pojmom interkulturalnosti se ukvarjajo različna evropska telesa, ki pospešujejo združevanje Evrope oziroma ki si prizadevajo ustvariti družbo, temelječo na enakopravnih odnosih v svetovnem merilu. Sledeč njihovim definicijam, je interkulturalnost proces, katerega rezultat je družba, v kateri sobivajo različne narodne, kulturne in verske skupnosti, in to ne le druga ob drugi (kot je to značilno za multikulturalno družbo), pač pa v nenehni interakciji, temelječi na medsebojnem poznavanju in priznanju.¹ Osnova za interkulturalno družbo je torej dobra poučenost o kulturah sobivajočih skupnosti in pa sposobnost sprejeti in priznati vrednote le-teh, tudi če gre za manjše ali ti. nezdgovinske narodne in druge skupnosti. Samo tako je omogočeno dobro interetnično in interregijsko sodelovanje, kar je cilj tudi avtorjev bibliografije z naslovom "Interculturalità", ki je izšla v zbirki Letteratura a nord-est tržaške založbe Alcione edizioni. Založba, ki je specializirana za izdajanje bibliografij, želi v okviru te zbirke ponuditi vodnike po literaturi italijanskega severovzhoda, ki se je v daljni in bližnji preteklosti soočal s pogostimi zgodovinskimi in geografskopolitičnimi pretresi in za katerega so značilna stikanja različnih kultur, kar se odraža tudi v literaturi.

Avtorja bibliografije, ki se tudi sama poglobljeno ukvarjata z vprašanji, povezanimi z interkulturalnostjo, uvodoma ugotavljata, da se ta pojem rabi preširoko, zato sta ga s pričujočim bibliografskim pregledom želela omejiti in mu dati točno določeno vsebino, za katero pa je seveda v prvi vrsti značilna interdisciplinarnost. Tako sta delo razdelila na pet večjih sklopov (Kultura, antro-

pologija, etnologija, sociologija; Interkulturalnost; Stiki in konflikti različnih kultur; Etnije in narodnostne manjšine; Združenja in dokumentacijska središča), ki se dalje delijo na poglavja in podpoglavja.

V vseh sklopih, razen v zadnjem, lahko najdemo najprej seznam bibliografij o posameznem področju, nato revij in ostalih tekočih publikacij, slovarjev in enciklopedij ter seznam splošne literature s tega področja. Tem, lahko bi rekli, preglednim poglavjem sledijo za posamezen sklop specifična poglavja. Ker so naslovne teme sklopov in poglavij lahko obravnavane z različnih vidikov, interdisciplinarno oziroma ker so z interkulturalnostjo povezani zelo raznoteri pojavi, sta bila avtorja najbrž nemalokrat v dvomu, kam kakšno delo uvrstiti, in prav v takšnem dvomu se včasih znajde bralec, ko ne ve natančno, v katerem poglavju iskati zeleno literaturo. V takem primeru se splača pregledati kar vsa poglavja o temah, ki nas zanimajo, saj bomo tako poleg iskane literature našli še celo vrsto novih zanimivih naslovov.

Poleg temeljnih del s posameznih področij, ki so lahko tudi starejšega datuma, je v bibliografijo zajeta predvsem novejša literatura, povezana s Tržaškim, Fur-

1 Prim. tudi definicijo multikulturalne in interkulturalne družbe iz dela "All different all equal" (1995) v članku Petra Rustje "Italijanska knjiga je nam in Avstriji nevarniša nego italijanski meč" (Annales, 10, 275-284).

lanijo-Juljsko krajino in drugimi deželami Alpe-Adria, bodisi da je tu nastala bodisi da to območje obravnava. Gre namreč za prostor, ki je po uvodnih besedah Eve Masel stičišče treh jezikovnih in kulturnih sfer in ki torej nudi številne možnosti za preučevanje vprašanj, povezanih z interkulturno družbo. Tako je velika pozornost posvečena delom, ki prinašajo informacije o treh na tem prostoru prisotnih kulturah (italijanski, nemški in slovenski) ali pa obravnavajo njihove medsebojne odnose.

Čeprav bi se najbrž našlo še kakšno zanimivo in koristno delo z obravnavano tematiko, ki ga bibliografija ni zajela, pa je E. Maslovi in J. Strutzu z navedbo več kot 2700 avtorjev (navedenih tudi v imenskem kazalu) z enim ali več deli, na 264 straneh knjige formata 24 x 16,5, uspelo ustvariti izčrpno bibliografijo, ki je hkrati prikaz raziskovalnega dela v zvezi z interkulturnostjo v zadnjem času v različnih, zlasti evropskih državah in torej razkriva večje ali manjše zanimanje posameznih družb za to problematiko. Seveda pa znanstveno-raziskovalno delo ni nujno odraz družbene politike in, obratno, politične odločitve niso vedno sprejete na osnovi preverjenih spoznanj. Veliko število novejših raziskav o vprašanjih, povezanih z interkulturnostjo, ki so sicer najbrž velikokrat spodbujene prav s politično idejo o združenih Evropi, kaže na to, da je znanstvenoraziskovalno delo tokrat prehitelo politiko držav, ki se pripravljajo na bivanje v večkulturni družbi. Zato je prav gotovo dobrodošla vsaka pobuda, ki lahko posredno ali neposredno pripomore k oblikovanju novih strategij najvišjih političnih oblasti, ki bi sprožile za novonastajajočo družbo nujne premike v ekonomski, jezikovni, kulturni, šolski in splošni družbeni politiki posameznih družbenih skupnosti. In lahko rečemo, da je pričujoča bibliografija gotovo pomemben korak v tej smeri.

Vesna Gomezel Mikolič

Vera Kržišnik-Bukić: "NARODNOSTNA SESTAVA V OBMEJNEM PROSTORU MED SLOVENIJO IN HRVAŠKO - Statistični kazalci narodnostnega (samo)opredeljevanja in maternega jezika po popisu prebivalstva iz leta 1991 s posebnim poudarkom na Slovencih in Hrvatih". Ljubljana, Inštitut za narodnostna vprašanja, 1997, 138 strani

Publikacija "Narodnostna sestava v obmejnem prostoru med Slovenijo in Hrvaško - Statistični kazalci narodnostnega (samo)opredeljevanja in maternega jezika po popisu prebivalstva iz leta 1991 s posebnim poudarkom na Slovencih in Hrvatih" predstavlja uvodni, prvi zvezek znanstveno-raziskovalnega multidisciplinarnega projekta MEDETNIČNI ODNOSI V OBMEJNEM PROSTORU MED SLOVENIJO IN HRVAŠKO. Avtorica

publikacije je tudi nosilka navedenega projekta, ki ga izvaja raziskovalna skupina slovenskih raziskovalcev na Inštitutu za narodnostna vprašanja ob strokovnem sodelovanju hrvaških kolegov in organizacijsko tehničnem sodelovanju Inštituta za migracije in narodnosti iz Zagreba.

Sama vsebinska zasnova projekta datira v leti 1992 in 1993 in se navezuje na temeljni znanstveno-raziskovalni in ravno tako multidisciplinarni in mednarodni projekt dr. Vere Kržišnik-Bukić: SLOVENCİ V PROSTORU NEKDANJE JUGOSLAVIJE IZVEN SLOVENIJE (ki vzporedno še nadalje teče).

V prvem, uvodnem delu publikacije avtorica opredeljuje znanstveni interes za mejna območja in narodnostno tematiko ter temeljne motive za njen nastanek. Poudarja, da so se s prostorskim fenomenom meja do sedaj v slovenskem prostoru morda največ ukvarjali geografi. Slovenski in hrvaški zgodovinarji so ta prostor obravnavali bolj v sklopu širše narodne zgodovine ali v sklopu regionalnih in lokalnih kronik. Z etnično tematiko na obravnavanem področju so se že tradicionalno, uspešno in najbolj neodvisno od političnih dogajanj in sprememb ukvarjali etnologi. Na področju sociologije je bilo takšnih raziskav znatno manj, vendar je v zadnjem času bilo opravljenih nekaj zelo pomembnih. Avtorica izpostavlja dve, in sicer: magistrsko nalogo Duške Knežević Močvar "Identiteta in lokalnost. Primer zgornjekolpske doline" in doktorat Borisa Banovca "Etnički identitet i regionalna pripadnost - primer Istre". Več kot sociologi so se s to tematiko ukvarjali jezikoslovci in sociolingvisti. S pravnega vidika ta prostor še ni bil deležen kake primerjalne analize, a vsaj na nekatera tovrstna vprašanja bo, po mnenju avtorice, poskušala odgovoriti projektno načrtovana naloga.

Nadalje avtorica pojasnjuje zgodovinske okoliščine pojava državne meje med Slovenijo in Hrvaško, opredeljuje popis prebivalstva kot primarni in neizogiben vir pri obravnavi narodnostne problematike, nikakor pa ne edini niti najpomembnejši.

Odločitev za pričujoče določanje mejnega območja - obmejnega pasu izhaja zlasti iz dveh vrst razlogov oziroma motivov. Prvi so vsebinsko-metodološke, drugi raziskovalno-metodološke narave. Eno od osnovnih teoretično-metodoloških izhodišč projekta, da je vsak obmejni pas med dvema državama, tako tudi ta med Slovenijo in Hrvaško, posebne vrste regija, avtorica primerja in utemeljuje z oceno S. B. Jonesa, da je vsaka meja skoraj edinstvena in so zato mnoga posploševanja dvomljive veljave. Poskus definiranja, opredeljevanja obmejnega pasu ostaja nedokončan. Ključnega pomena v obmejnih območjih so interesi prebivalstva, opredeljeni primarno na regionalni ravni. Izbor občinskih teritorialnih upravno-administrativnih okvirov za analizo obmejnega pasu se opravičuje s pragmatičnostjo, da je občinski prostor statistično zaokroženo obdelan in kot vir raziskovalno dostopen. Kot nesporna stalnica ostaja